

Бєляєва В.В.

здобувач вищої освіти

Шаров С.В.

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри української і зарубіжної літератури

Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

ХУДОЖНЯ ТВОРЧІСТЬ К. БАБКІНОЇ ДЛЯ ДОРОСЛИХ ТА ДІТЕЙ: СУЧАСНА РЕЦЕПЦІЯ

Анотація. У статті розглядаються питання художньої творчості К. Бабкіної, яку можуть читати дорослі та діти. Акцент робиться на актуальних проблемах, яких торкається авторка, у тому числі проблеми інклюзії та різноманітних хвороб, із якими борються головні герої. У дослідженні подано сучасну рецепцію творів К. Бабкіної.

Ключові слова: художня творчість, рецепція, інклюзія, дитина, особистість.

Belyaeva V. K. Babkina's Art Creatives for Adults and Children: Modern Reception. The article considers the issues of K. Babkina's artistic creativity, which can be read by adults and children. The emphasis is on current issues addressed by the author, including the issues of inclusion and various diseases that the main characters are struggling with. The study presents a modern reception of K. Babkina's works.

Key words: artistic creativity, reception, inclusion, child, personality.

На сьогоднішній день тема інклюзії дуже важлива. Адже кожен у своєму житті стикається з такими дорослими та дітками, які мають обмежені фізичні можливості. Але у нашому суспільстві існує проблема комунікації та сприйняття людей з певними обмеженнями. Тому інклюзивна література зорієнтована на формування позитивного сприйняття інвалідності. Вона допомагає людям стати більш толерантними до індивідуальних особливостей інших. Існує велика кількість письменників, які підіймають це питання у своїй творчості.

Питання інклюзивної освіти, інклюзії в літературі розглядали вчені, дослідники, яким є небайдужа доля людей з особливими потребами. Серед значної кількості дослідників, які вивчали означене питання, слід виокремити дослідження Бабенко С., Борщевської Л., Вавіної Л.,

Висоцької А., Головченко Н., Засенко В., Брязгунова І., Колупаєва А., Патра С та ін. Актуальним на сьогодні є питання художнього інклюзивного простору в сучасній літературі.

Сучасні науковці досліджують означене питання під кутом зору тлумачення проблеми, адже саме по собі розуміння життя людини з обмеженими можливостями важке та не до кінця зрозуміле [10; 11]. Тут важливо розуміти, кому більше потрібна допомога: людині, яка знаходиться, наприклад, на інвалідному візку, чи людині, яка все життя опікується тим, хто перебуває у візку. Сучасні українські письменники розглядають означене питання під власним кутом зору, наділяючи людей з вадами сильним розумом, здібностями, любов'ю до життя. Художня література на тему інклюзії знайшла свій відгомін ще у 2012 році, коли твори з головними героями, які мають певні вади заповнили серце читачів. Серед значної кількості українських письменників, хто у своїх творах розглядає питання інклюзії, чільне місце належить Катерині Бабкіній.

Бабкіна Катерина Богданівна – це людина універсальних обдарувань та інтересів. Вона народилася 22 липня 1985 року в місті Івано-Франківськ. У 2006 році закінчила Інститут журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Вона відома як письменниця, поетеса, сценаристка, прозаїк, драматург та перекладачка. Авторка двох дитячих книжок, чотирьох поетичних збірок, збірки оповідань та роману [2] (рис. 1).

Рис. 1. Письменниця Катерина Бабкіна

Катерина Бабкіна співпрацювала з українськими та зарубіжними виданнями Esquire Ukraine, Бізнес, Фокус, Buro 24/7, ART UKRAINE, Le Monde, Платформа, The Insider та Harper's Bazaar, видаючи у них різноманітні твори, у тому числі художні, публіцистичні та переклади [4] (рис. 2.).

Рис. 2. Праця з виданнями

Авторка поетичних збірок «Вогні святого Ельма» (Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2002; 500 примірників) та «Гірчиця» (Meridian Czernowitz, 2011), роману «Соня» (Фоліо, 2014), «Знеболювальне та снодійне» (Фоліо, 2014), дитячих повістей «Гарбузовий рік» (Видавництво Старого Лева, 2014) та «Шапочка і кит» (Видавництво Старого Лева, 2015), збірки оповідань «Щасливі голі люди» (Meridian Czernowitz, 2016), збірки віршів «Заговорено на любов» (КСД, 2017), нон-фікшину для дітей «Сила дівчат» (у співавторстві з Марком Лівінім), роману «Мій дід танцював краще за всіх» (Комора, 2019) та ін. Твори К. Бабкіної були перекладені англійською, польською, німецькою, шведською, румунською, французькою, російською, чеською мовами. Переклади англійською друкувалися в журналах «Washington Square Review» та «Kenyon Review». Перекладені книги письменниці: роман «Sonia» (видавництво «Haymon Verlag», Австрія, та видавництво «Warsztaty Kultury», Польща), поетична збірка «Для всіх однакове попроси» (видавництво «Хавер Лаєт», Ізраїль) та збірка оповідань «Szczęśliwi nadzy ludzie» (видавництво «Warsztaty Kultury», Польща) [4] (рис. 3.).

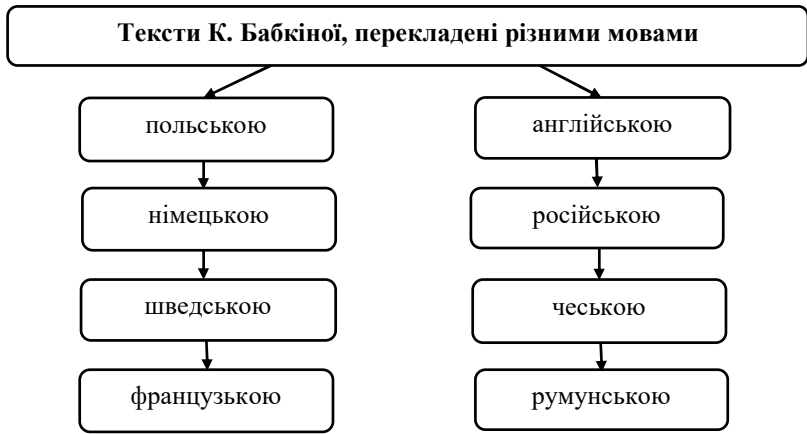

Рис. 3. Тексти К. Бабкіної, перекладені різними мовами

Катерина Бабкіна видала дитячу і водночас дорослу книгу «Шапочка і Кит». Це історія про онкохворого хлопчика на ім'я Шапочка. Він отримав таке прізвище, бо вже ніколи не знімає синю шапочку, яку вдягнув відтоді, коли в нього випало волосся від хіміотерапії [3]. Одного разу хлопчик подружився з китом, який дуже любить їсти його зовсім несмачні таблетки. І вже разом вони мріють про собаку, катаються над хмарами, підглядають за пташками, розмірковують про важливі речі та борються з лейкозом [9].

У цьому творі авторка показує, що хвороба – не вирок і діагноз, а обставини, з якими зіткнувся маленький хлопчик. Він звичайна дитина, яка мріє про домашню тваринку, солодощі, нові іграшки, подорожі, як і решта дітей. Але світ Шапочки зовсім інакший і дуже відрізняється від світу інших дітей. Він не може спілкуватись з однолітками, ходити до школи чи в басейн, мати собаку і загалом не може планувати своє майбутнє. Хлопчик лише мусить бути чемним, не боятися і весь свій час лікуватися, долати тяжку хворобу. Та незважаючи на це, його світ все ще наповнений мріями, любов'ю та чудесами [7].

«Шапочка і Кит» є приводом для відвертої розмови з дітьми і дорослими про інакших людей, які живуть серед нас, у яких є інші можливості, проблеми та потреби. Але разом із цим вони також заслуговують бути щасливими і мають право бути зрозумілими. Люди повинні усвідомлювати, що про такі речі треба говорити без трагедії, але і

досить таки прямо, щоб діти розуміли, що від таких людей не треба відсторонюватися [1].

Також багатозначні ілюстрації до цього твору створила Юлія Піліпчатіна, щоб діти легше сприймали ту інформацію, яку надає нам письменниця. В її малюнках багато символічного кольору й простору, а також міфологічної семантики. Наприклад, вода-кінець і вода-початок, душа-пташка, темрява черева, що є й смертю, і в той же час зародженням. Авторка вирішує підняти таку проблему з метою подолати соціальні стереотипи, які вже надто вкорінилися в дорослих людях. Навіть якщо людині залишилось жити не так багато часу – щодня в неї відбувається своє повноцінне життя. І в цьому житті вона не повинна лишатися зовсім самотньою. Таким людям потрібне розуміння їхніх потреб та особливостей з якими їм доводиться жити кожен день [5].

У головного героя твору «Шапочка і кит» існує реальний прототип. Письменниця розповідала, що це дівчина Таня, яка прийшла до неї на курс creative writing і весь час не знімала шапку. Катерина Бабкіна дала їй це прізвисько, Шапочка, але потім з'ясувалось, що в Тані рак і вона щойно після хімії. Та зараз Таня одужала, вона набила на руці тату з китом з ілюстрації цієї книжки і почала подорожувати світом. Також у написанні твору письменниці допомагали дівчинка Даша та її мати Марія, згадані у присвяті в цій книжці. Вони самі пройшли через таку історію, і Марія погодилась розповісти про все в деталях. Про те, як все відбувається, що думають та кажуть люди, чого бояться всі ті, хто стикається з такими проблемами [1].

Катерина Бабкіна розповіла, що Харківський реабілітаційний центр вийшов одного разу на зв'язок – вони написали, що їм дуже сподобалась книга і що їм хотілось би, щоб і незрячі діти могли її читати. Адже у книжці присутня тема людей з обмеженими можливостями. Реабілітаційний центр зв'язався з «Видавництвом Старого Лева», вони обговорили всі деталі – і світ побачив книгу, видану шрифтом Брайля. Це дасть змогу ознайомитися з чудовою творчістю письменниці й людям, які мають певні проблеми із зором [6].

Як зазначено на обкладинці книги, з вартості кожного примірника буде перераховано п'ять гривень до міжнародного благодійного фонду «Таблеточки» на допомогу дітям з раком крові. Але окрім цього, «Видавництво Старого Лева», фонд та Катерина Бабкіна запустили онлайн-челендж [#shapochka_i_milion_na_tabletochki](#), також розробляють інтерактивний додаток для планшетів і телефонів за мотивами книги й обіцяють організувати продаж оригіналів малюнків і колажів художниці та

ілюстраторки Юлії Пилипчатиної. Фонд «Таблеточки» не так має на меті зібрати кошти, як організувати системну допомогу та підтримку. Вони займаються обладнанням лікарні, законодавчими змінами, перші в Україні підняли питання палеативної допомоги (допомога тим, хто вже не зможе видужати) [8]. Вони розуміються на тому, що вони роблять, і підходять до цього системно та професійно. І тому Катерина Бабкіна співпрацює саме з цим благодійним фондом.

Розуміючи важкість життя головного героя, читачі свідомо повинні зрозуміти, що не варто відмовлятися від людей, які мають певні вади чи смертельні хвороби. Тільки допомога ближнього дозволить такій людині повірити в краще майбутнє та одужати, або принаймні який час жити добре. Особливо важко читати такі твори, оскільки розумієш, що страждають діти. Саме тому, можна із впевненістю сказати про те, що такі твір К. Бабкіної «Шапочка і кит» є початком для серйозної розмови з людьми про інших, можливо, не таких, як вони, людей.

Література

1. Бабкіна К. «Надихай, будь добрий і роби все, що хочеш». URL : <https://starylev.com.ua/news/kateryna-babkina-nadyhay-bud-dobryy-i-robvse-shcho-hochesh>.
2. Бабкіна К. Видавництво Старого Лева. URL : <https://starylev.com.ua/old-lion/author/babkina-kateryna>
3. Бабкіна К. Шапочка і Кит. URL : <https://www.youtube.com/watch?v=IntJy4lBoxA>.
4. Бабкіна К. URL : <http://babkina.com.ua/>.
5. Вздутьська В. На півдорозі до: «Шапочка і кит». URL : <http://www.barabooka.com.ua/na-pivdorozi-do-shapochka-i-kit/>.
6. Катерина Бабкіна презентувала книгу «Шапочка і кит» в Івано-Франківську. URL : <https://starylev.com.ua/gallery/kateryna-babkina-prezentovala-knygu-shapochka-i-kyt-v-ivano-frankivsku>.
7. Катерина Бабкіна про те, як «Шапочка і Кит» допоможуть дітям. URL : <https://www.youtube.com/watch?v=ITPbAjI8cEA>.
8. Мільйон для фонду «Таблеточки» за допомогою української дитячої книги. URL : <https://starylev.com.ua/news/milyon-dlya-fondu-tabletochky-za-dopomogoyu-ukrayinskoyi-dytyachoyi-knygu>.
9. «Шапочка і кит» Катерина Бабкіна. Літогляд від Всі Книги. URL : <https://www.youtube.com/watch?v=JGRwJ5-F2vo>.
10. Шаров С.В., Шарова Т.М. Художній простір на тему інклюзії як засіб соціалізації в суспільстві. *Пріоритетні напрямки розвитку сучасних*

педагогічних та психологічних наук: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (9-10 серпня 2019 р., м. Одеса). 2019. С. 112–115.

11. Шарова Т. М. Художня література як засіб соціальної реабілітації людей з обмеженими можливостями. *Літні наукові підсумки 2019 року: матеріали XVIII Міжнар. наук.-практ. Інтернет конф. (5 червня 2019 р. м. Дніпро), 2019. С. 84–89.*

Борисенко В.О.

здобувач вищої освіти

*Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького*

ПОЕТИКАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ЦИКЛУ ГУМОРЕСОК ОСТАПА ВИШНІ «ВИШНЕВІ УСМІШКИ СІЛЬСЬКІ»

***Анотація.** У статті представлено інформацію про поетикальні особливості циклу гуморесок Остапа Вишні. Акцентована увага на тому, що творчість письменника сповнена оптимізму і пафосу утвердження соціалістичної дійсності. Він вів непримиренну боротьбу зі старими пережитками у свідомості радянських людей.*

***Ключові слова:** поетика, гуморески, соціалізм, оптимізм, гуманізм.*

***Borisenko V.O. Poetic Features of the Cyclic Cycle by Ostap Vyshnya «Vyshnya Smiles Rural».** The article presents information about the poetic features of the cycle of humoresques by Ostap Vyshnya. Emphasis is placed on the fact that the writer's work is full of optimism and pathos of the assertion of socialist reality. He waged an uncompromising struggle against the old remnants in the minds of some Soviet people.*

***Key words:** poetics, humoresques, social realism, optimism, humanism.*

Остап Вишня – зачинатель українського радянського гумору і сатири. Його творчість – своєрідний і цікавий літопис героїчного шляху нашого народу, починаючи з перших років соціалістичних перетворень і кінчаючи початком розгорнутого будівництва комунізму. Письменник глибоко знав життя і активно вторгався в нього. Творчість Остапа Вишні сповнена оптимізму і пафосу утвердження соціалістичної дійсності. Він вів непримиренну боротьбу з капіталістичними пережитками у свідомості деякої частини радянських людей.